

АДЕЛ ХОЛДИНГ ДООЕЛ Тетово и подружници

КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
за годината што завршува на 31 декември 2019 година и
Извештај на независните ревизори

Јуни, 2020, Куманово

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независните ревизори	1-3
Консолидиран Извештај за финансиската состојба	4
Консолидиран Извештај за сеопфатната добивка	5
Консолидиран Извештај за промените во капиталот	6
Консолидиран Извештај за паричните текови	7
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	8- 33
Додатоци	
Консолидирана годишна сметка за 2019 година	
Консолидиран годишен извештај за 2019 година	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ**ДО СОДРУЖНИКОТ НА АДЕЛ ХОЛДИНГ Дооел Тетово**

Извршивме ревизија на придружните консолидирани финансиски извештаи на АДЕЛ ХОЛДИНГ ДООЕЛ, Тетово и подружници (во понатамошниот текст „Групата“), составени од консолидираниот Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2019 година, и консолидираниот Извештај за сеопфатаната добивка, консолидираниот Извештај за промените во капиталот, и консолидираниот Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 4 до 33.

Одговорност на Раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството на Групата е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи согласно со сметководствените стандарди кои се во примена во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на консолидираните финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди кои се во примена во Република Северна Македонија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека консолидираните финансиски извештаи не содржат материјално значајни грешки. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во консолидираните финансиски извештаи.

Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во консолидираните финансиски извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на консолидираните финансиски извештаи на Групата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Групата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази преставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ
ДО СОДРУЖНИКОТ НА АДЕЛ ХОЛДИНГ Доел Тетово*****Основа за мислење со резерва***

Со состојба на 31 декември 2019 година, Групата евидентира побарувања од купувачи во износ од 96.669 илјади денари (Белешка 8) не изврши проценка на наплатливоста на побарувањата од купувачи согласно со сметководствената политика опишана во Белешката 2.1 кон финансиските извештаи.

Врз основа на спроведените испитувања на портфолиото на побарувањата од купувачите, утврдивме дека, со состојба на 31 декември 2019 година изнесува Групата нема направено проценка на надоместливост иако категоријата доспеани побарувања, вклучува побарувања во износ од 24.070 илјади Денари, кои се постари од една и повеќе години. Друштвото нема признаено во своите финансиски извештаи со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2019 соодветно резервирање поради оштетување на погоре споменатите побарувања. Следствено, ние не бевме во состојба да стекнеме разумно уверување во однос на соодветноста и доволноста на евидентираниот износ на резервирањето поради оштетување.

Со состојба на 31 декември 2019 година, Групата евидентира залихи на суровина, трговска стока, ситен инвентар во употреба во износ од 67.553 илјади денари (Белешка 11), Ние бевме назначени за ревизори на Друштвото по 31 декември 2019 година и не бевме во можност да го набљудуваме физичкиот попис на залихите на крајот на годината. Исто така не бевме во можност да се увериме во количествата на залиха на 31 декември 2019 година преку други ревизорски постапки.

Ние не бевме во состојба со примена на алтернативни ревизорски процедури да стекнеме разумно уверување во врска со количина на залихите како и нивниот евидентиран износ на датумот на известување (крајни залихи) како и на 31 Декември 2018 година (почетни залихи).

Мислење со резерва

Според наше мислење, освен за ефектите од прашњата дискутирани во поглавјето Основа за мислење со резерва, финансиските извештаи на Друштвото ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на ден 31 декември 2019 година на Групата резултатите од работењето, како и паричните текови и промените во главнината за годината што завршува тогаш, изготвени во согласност со сметководствени стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ
ДО СОДРУЖНИКОТ НА АДЕЛ ХОЛДИНГ Доел Тетово*****Извештај за други правни и регулативни барања***

Менаџментот на Матичното друштво е исто така одговорно за подготвување на годишниот извештај за работење на Групата за 2019 година во согласност со член 240 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали консолидираниот годишен извештај за работата е конзистентен со консолидираната годишна сметка и консолидираните финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2019 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија (Сл.Весник на РСМ број 158 од 2010 година) и е ограничена за известување дали историските финансиски информации прикажани во консолидираниот годишниот извештај за работата се конзистентни со консолидираната годишната сметка на ревидираните консолидирани финансиски извештаи.

Консолидираниот годишниот извештај за работење на групата е конзистентен, од сите материјални аспекти, со консолидираната годишната сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата АДЕЛ ХОЛДИНГ Доел и подружниците.

**Ревизија Андоновски ТП
Ката Андоновска
Овластен ревизор
Директор**

**Куманово
16.06.2020 год.**

**Ката Андоновска
Овластен ревизор**

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

	Белешки	31 декември	31 декември
		2019 000 мкд	2018 000 мкд
Средства			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	6	756	608
Недвижности, постројки и опрема	2.6;6	160.525	117.235
Долгорочни вложувања	7	3.118	-
		164.399	117.843
Тековни средства			
Побарувања од купувачи и ост.побарувања	2.10;8	104.372	91.633
Краткорочни финансиски побарувања	9	17.515	154
Парични средства и еквиваленти	10	20.537	7.702
Залиха	11	67.553	51.378
		209.977	150.867
Вкупно средства		374.376	268.710
Капитал и обврски			
Капитал			
Капитал на сопствениците	2.12;12	848	848
Законски резерви	2.12;12	1.232	1232
Останати резерви	2.12;12	18.417	25.674
Останати резерви-реинвестирана добивка	2.12;12	13.955	6.066
Акумулирани добивки	2.12;12	80.309	70.892
Акумулирана загуба	2.12;12	49.387	17.892
Загуба/Добивка за деловнта година		164.148	122.604
Обврски			
Долгорочни обврски	13	7.385	-
Обврски по долгорочни кредити	14	53.618	60.904
		61.003	60.904
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи и останати обврски	2.13;15	75.458	72.291
Обврски по краткорочни кредити	2.13;16	73.767	12.911
		149.225	85.202
		210.228	146.106
Вкупно обврски и капитал		374.376	268.710

Овие Консолидирани финансиски извештаи се одобрени од раководството на Матичното Друштво и се потпишани од:

Г-дин Ељмедин Адеми
Управител

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНАТА ДОБИВКА

	Белешки	Година што завршува на	
		31 декември 2019 000 мкд	31 декември 2018 000 мкд
Приходи од продажба	2.20;17	337.008	162.587
Останати деловни приходи	2.20;18	3.015	2.094
Вкупни оперативни приходи		340.023	164.682
Набавна вредност на продадени стоки	2.20;19	(97.964)	(29.217)
Потрошени материјали	2.20;20	(99.051)	(72.827)
Услуги со карактер на материјални трошоци	2.20;21	(39.776)	(17.051)
Трошоци за користи на вработени	2.18;22	(18.205)	(9.162)
Амортизација	2.6;6	(12.721)	(7.502)
Останати деловни расходи	2.20;23	(12.007)	(9.818)
Вкупно оперативни трошоци		(279.724)	(145.577)
Добивка од работење		60.299	19.105
Финансиски приходи	24	68	5
Финансиски расходи	22	(5.826)	(1.218)
Нето приходи/финансиски трошоци		(5.758)	(1.213)
Добивка пред оданочување		54.541	
Даночен расход	25	(5.154)	
Добивка за годината		49.387	(17.892)
Останата сеопфатната добивка за годината			
Преведување на странски валути		-	
Вкупна сеопфатната добивка за годината		49.387	17.892
Добивка што им припаѓа на сопствениците		48.790	17.892
Вкупна сеопфатна добивка што им припаѓа на сопствениците		48.790	17.892
Добивка која припаѓа на неконтролираното учество		597	-

Овие Консолидирани финансиски извештаи се одобрени од раководството на Матичното Друштво

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ

	Основачки капитал 000 мкд	Законска резерва 000 мкд	Останата резерва-реинвестирана 000 мкд	Останата резерва 000 мкд	Акумулирана добивка 000 мкд	Вкупно 000 мкд
На 31 декември 2017 година						
На 1 јануари 2018 година	19.265	1.232	6.077	-	84.756	111.330
Добивка за тековна година	-	-	-	-	17.892	17.892
Зголемување на резерва –од реинвестирана добивка	(18.417)	-	-	18.417	-	-
Исплатена дивиденда	-	-	-	-	(6.618)	(6.618)
Усогласувања	-	-	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2018 година	848	1.232	6.077	18.417	96.030	122.604
На 1 јануари 2019 година	848	1.232	6.077	18.417	96.030	122.604
Добивка за тековна година	-	-	-	-	49.387	49.387
Зголемување на резерва –од реинвестирана добивка	-	-	7.878	-	(7.878)	-
Пренос во долгорочни средства	-	-	-	-	(7.385)	(7.385)
Корекции од минати години	-	-	-	-	(458)	(458)
						-
На 31 декември 2019 година	848	1.232	13.955	18.417	129.696	164.148

Овие Консолидирани финансиски извештаи се одобрени од раководството на Матичното Друштво

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	Белешки	Година што завршува на	
		31 декември 2019 000 мкд	31 декември 2018 000 мкд
Парични текови од оперативни активности			
Нето добивка/загуба		49.387	17.892
Амортизација		12.721	7.502
Приливи од купувачи		(12.739)	147
Обврски спрема добавувачи и останати тековни обврски		3.168	3.235
Залихи		(16.175)	(41.298)
Нето парични текови од оперативни активности		36.362	(12.522)
Парични текови од инвестициони активности			
(Набавка) на материјални и нематеријални средства, нето		(67.966)	(31.368)
Продажба на нематеријални средства		13.887	6.346
Нето парични текови од финансиски активности		(54.079)	(25.022)
Парични текови од финансиски активности			
Долгорочни вложувања		(3.118)	-
Дадени позајмици		(17.515)	5.564
(Отплата) на кредити/Приливи		51.185	23.546
Нето парични текови од финансиски активности		30.552	29.110
			(8.434)
Нето промена на парични средства и еквиваленти		12.835	
Парични средства и еквиваленти на почетокот	9	7.702	16.136
Преведување на странски валути		-	-
Парични средства и еквиваленти на крајот	9	20.537	7.702

Овие Консолидирани финансиски извештаи се одобрени од раководството на Матичното Друштво

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Друштво за трговија, и услуги АДЕЛ ХОЛДИНГ Доел Тетово (во натамошниот текст “ Матичното Друштвото,„) е основано на 28 ноември 2015 година и запишано во Трговскиот регистар при Централен регистар на РСМ.

Матичното Друштво е организирано како ДООЕЛ (Друштво со ограничена одговорност основано од едно лице). Основачки влог на Друштвото изнесува 694.500 денари. Друштвото е 100% сопственост на физичко лице државјанин на Република Северна Македонија.

Седиште на Друштвото е на ул Јане Сандански бр.80/1 Тетово.

Дејности на Групата се: Дејност на холдинг- друштвата што е приоритетна дејност на Матичното Друштво, Подружниците имаат дејност:

Изградба на други обекти од нискоградба, неспомнати на друго месо, Трговија на мало со пијалоци, Агенција за маркетинг, и огласување преку медиумите.

Одговорно лице за застапување на Групата е Г-дин Ељмедин Адеми-Управител со неограничени овластувања во внатрешниот и надворешен трговски промет

Евидентирани се дејности и во надворешниот трговски промет. На 31 декември 2019 година Групата вработува 39 лица.

Консолидираните финансиски извештаи на Групата ги вклучуваат финансиските извештаи на Матичното друштво и неговите подружници:

Друштво за градежништво, трговија и услуги Еуровиа Доел Желино,

Друштво за производство, трговија маркетинг, пропаганда и услуги Скрин Медиа Доел Желино,

Друштво за маркетинг, трговија и услуги Талента Доел Тетово,

Друштво за трговија и услуги Енеа Доо Желино.

Подружниците се под контрола на Матичното Друштво. Контролата на Матичното друштво врз подружниците се остварува преку способноста на Матичното Друштво да управува со финансиските и деловните политики на подружницата, како и да ги користи придобивките од нејзините активности. Учеството на Матичното Друштво во капиталот на консолидираните подружница изнесува 100 % за првите 3, додека во Енеа има учество во капиталот од 50% и е управител со неограничени овластувања во внатрешниот и надворешен промет.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подвготвката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основи за подготовка

Овие консолидирани финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен Весник на РСМ“ бр.28/2004...187/2013) и Правилникот за водење сметководство („Службен весник на РСМ“ бр.159 од 29 декември 2009 година, бр.164 од 2010 година и 107 од 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) вклучувајќи ги и толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за Меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година.

Подвготвката на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени и објавени на Република Северна Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Групата да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за консолидираните финансиски извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие консолидирани финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2019 година . Тековните податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади денари, освен доколку не е поинаку наведено. Матичното Друштво прв пат консолидира за годината што завршува на 31 декември 2019 година, следствено затоа, нема споредбени показатели ..

2.2 Консолидација

Подружници

Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот на пренесување на контролата до датумот на престанокот на истата.

Стекнувањето на подружницата е евидентирано според методот на набавна вредност, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или преземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето.

Интеркомпаниските трансакции, салда и нереализирани добивки од трансакциите помеѓу деловните субјекти се елиминирани. Нереализираните загуби се елиминирани исто така, освен во случај кога трошокот не може да биде надоместен.

Придружени друштва

Придружени друштва се субјекти врз кои Матичното друштво има значително влијание но не ги контролира истите и каде учеството во капиталот се движи помеѓу 20 и 50% од гласачките права. Вложувањата во придружените друштва се евидентирани според методот на главнина.

2.3 Вложувања во неконсолидирани подружници

Стекнувањето на неконсолидираните подружници е евидентирано според методот на набавна вредност намалено за обезвреднување, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или превземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.4 Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти.

2.5 Трансакции во странски валути

Трансакциите деномирани во странска валута се искажани во македонски денари со примена на официјалниот среден девизен курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деномирани во странска валута се искажани во Македонски Денар (Денари) по официјалниот среден курс на Народна Банка на Република Северна Македонија на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики прикажани се во консолидираниот извештај за сеопфатна добивка како финансиски приходи или расходи за пресметковниот период.

Средните девизни курсеви применети за прикажување на позициите во консолидираниот извештај за финансиската состојба деноминирани во странска валута се следните:

	31 декември 2019	31 декември 2018
1 УСД	61,4856	61,4950
1 ЕУР	54,9518	53,6887

Резултатите од подружници кои имаат различна валута од валуатата за обелоденување, се искажани во валуатата за обелоденување како што следи:

- Средствата и обврските се пресметани според средниот курс на датумот на Извештајот на финансиската состојба;
- Приходите и расходите се пресметани со примена на просечниот курс за периодот на известување (освен ако просечниот курс не претставува разумна основа за изразување на кумулативниот ефект на курсевите на денот на трансакцијата, во кој случај е користен курсот на трансакцијата); и
- Курсните разлики произлезени од погоренаведеното се прикажани како посебна ставка во останатата сеопфатна добивка.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.6 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентирани по набавна вредност намалена за соодветната исправка на вредноста.

Цената на чинење на средствата, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци.

Трошоците по камати за позајмици кои се користат за финансирање на изградба на недвижностите, постројките и опремата се капитализираат, за време на периодот кој е потребен да се завршат и подготват средствата за нивно ставање во употреба. Останатите трошоци по основ на позајмици се евидентирани како трошок.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Групата поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во консолидираниот извештај за сеопфатната добивка во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Амортизацијата се пресметува пропорционално со цел алокација на набавната вредност, на имотот, зградите и опремата до нивната резидуална вредност во текот на нивниот проценет век на употреба. Изградените средства се амортизираат од моментот на нивното ставање во употреба. Амортизација не се пресметува на инвестициите во тек.

Подружницата во тековната година изврши промена на сметководствената политика за депрецијација на недвижности, постројки и опрема и од пропорционална метода на пресметка премина на методи на депрецијација поврзани со користење на средството.

Не се пресметува амортизација на земјиштето и инвестициите во тек. Амортизацијата на останатите ставки на недвижностите и опремата се пресметува пропорционално, со цел да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	40 години
Опрема	10 години
Останата опрема и моторни возила	4-8 години

Резидуалните вредности на средствата и проценетиот век на употреба се прегледуваат и доколку е потребно се корегираат, на секој датум на известување. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ.

Приходите или расходите поврзани со отуѓувања се одредуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Разликите се вклучени во консолидираниот извештај за сеопфатната добивка во периодот кога настануваат.

2.7 Оштетување на нефинансиските средства

Недвижностите, постројките и опремата, како и нематеријалните средства се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се поврати. Секогаш кога евидентираните износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од оштетување. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи што се очекува да произлезат од континуираната употреба на средства и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за поединечни средства или, ако е тоа невозможно, за целата група на средства која генерира готовина. Групата во пресметковниот период евидентира гудвил од вложувања во консолидирана подружница, и има обврска барем на крај на секој пресметковен период да изврши усогласување на објективната и евидентираната вредност на нематеријалното средство.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.8 Финансиски средства

Групата ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност, преку добивки и загуби, финансиски средства кои се чуваат до доспевање, кредити и побарувања и финансиски средства расположливи за продажба. Раководството ги класифицира своите вложувања во моментот на нивното првично признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски средства наменети за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел да се продаде во краток рок. Средствата во оваа категорија се класифицираат како тековни средства. Групата нема класифицирано средства во оваа категорија на датумот на известување.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Вложувања чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Групата има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Групата нема класифицирано средства во оваа категорија.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на известување. Кредитите и побарувањата на Групата на датумот на известување се состојат од побарувања од купувачи, побарувања за дадени позајмици и останати побарувања, како и парични средства и еквиваленти.
Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативни, кои се креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучени во нетековни средства освен ако раководството нема намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на известување. Групата нема класифицирано средства во оваа категорија.

Признавање и мерење на финансиски средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата датумот на кој што Групата има обврска да го купи или продаде средството. Финансиските средства кои се признаваат според објективна вредност преку добивки или загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Групата ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се последователно евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.8 Финансиски средства - (продолжува)

Сите финансиски средства кои не се признаваат според објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат по нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Добивките или загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка како останати нето добивки / загуби во периодот кога настануваат. Приходите од дивиденди од финансиските средства преку добивки и загуби се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи во моментот кога Групата има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаени во останатата сеопфатна добивка.

Кога хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се оштетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во капиталот се вклучува во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност. Каматите од средствата расположливи за продажба, пресметани врз основа на ефективната каматна стапка се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка како финансиски приходи. Приходи од дивиденди од финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи во моментот кога Групата има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Оштетување на финансиски средства

а. Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на консолидираниот Извештај за финансиска состојба, Групата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради оштетување се евидентира само ако постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Како докази за оштетување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и каматата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загуба.

За категоријата на кредити и побарувања износот на загубата поради оштетување претставува разлика помеѓу евидентирираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентирираниот износ на средството се намалува и износот на загубата истовремено се признава во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од оштетување. На пример, Групата може да го измери оштетувањето на средството врз основа на објективаната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена.

Доколку на некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.8 Финансиски средства (продолжува)

б. Финансиски средства расположливи за продажба

На секој датум на консолидираниот Извештај за финансиска состојба, Групата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. За должнички хартии од вредност, Групата ги користи критериумите наведени во подточка (а). Кај сопственички хартии од вредност расположливи за продажба, значително или пролонгирано опаѓање на објективаната вредност на хартиите од вредност под нивната набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради оштетување претходно признаена во консолидираниот Извештај за финансиската состојба, се отстранува од капиталот и се признава во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Загубите поради оштетување признаени во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка за вложувањата во инструменти на капиталот не се корегираат преку консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Доколку во некој последователен период објективната вредност на должничките инструменти евидентирани како финансиски средства расположливи за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан по датумот на евидентирањето на оштетувањето во добивките или загубите, претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка.

2.9 Пребивање на финансиските инструменти

Финансиските средства и обврски се пребиваат и нето вредноста се презентира во Извештајот за финансиска состојба, кога постои законско извршно право за пребивање на признаените вредности и постои можност да се порамнат на нето основа или пак истовремено да се реализираат средствата и подмират обврските.

2.10 Побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања

Побарувања од купувачиите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени услуги во нормалниот тек на работењето. Доколку наплатата на побарувањата се очекува за една или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг), побарувањата се класифицирани како тековни средства. Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни побарувања.

Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради оштетување. Резервирање поради оштетување се признава кога постои објективен доказ дека Групата нема да може да ги наплати сите доспеани побарувања според нивните оригинални услови на плаќање.

Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај, или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени. Значајните должници се тестираат за оштетување на индивидуална основа. Останатите побарувања со слични карактеристики на кредитен ризик се проценуваат групно.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.10 Побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања (продолжува)

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство.

Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентируваниот износ на средствата со признавање на поврзаните загуби преку сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување, во тековниот консолидиран Извештај за сеопфатната добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка во консолидируваниот извештај за сеопфатната добивка.

2.11 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци.

2.12 Основачки капитал резерви и акумулирана добивка

а) Основачки капитал

Основачкиот капитал се состои од готовина вложена од страна на основачите на Групата.

(б) Резерви

Резервите кои се состојат од статутарни резерви се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и сопствениците на Групата.

(в) Акумулирани добивки

Акумулираните добивки ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

2.13 Обврски спрема добавувачи

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските се евидентираат како тековни доколку плаќањето на истите се изврши во рок една година или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг). Доколку не го исполнуваат наведениот услов истите се класифицираат како не-тековни обврски.

Обврските кон добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.14 Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакција. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Надоместоците кои се плаќаат за воспоставување на кредитни линии се признаваат како трошок за трансакцијата на позајмицата доколку постои веројатност дека дел или целата линија ќе се повлече. Во овој случај, надоместокот се одложува до моментот на повлекувањето.

Доколку не постои доказ дека ќе се повлече одреден дел или сите кредитни линии, надоместокот се капитализира како однапред извршени плаќања за ликвидност и се амортизира за периодот на аранжманот. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Групата има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци по датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

2.15 Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во добивки или загуби во периодот во кој настанале.

2.16 Наем

Групата признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договорот во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Групата како закупец

Финансиски наем е тековен закуп на средство кој на Групата суштински му ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственоста на предметот на наем. Закупените средства се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по нивната објективна вредност или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните наем плаќања. Наем плаќањата се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на наем обврските со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот. Капитализираните средства за наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството или според наем периодот, ако не постои реална сигурност дека Групата ќе стекне сопственост над средството до крајот на наем периодот. Групата нема класифицирани средства во оваа категорија.

Исплатите на оперативен наем се признаваат како трошок на правопрпорционална основа во текот на наем периодот. Позврзаните трошоци како што се трошоци за одржување и осигурување се признаваат во периодот на нивното настанување.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.16 Наем (продолжува)

Групата како закуподавач

Наемот каде Групата суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договорите за оперативен наем во консолидираниот извештај за финансиска состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како добивки/загуби во текот на наем периодот на иста основа како приход од наемнини. Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кој се јавиле. Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход.

2.17 Тековен и одложен даночен расход

Тековен даночен расход, по стапка од 10%, се пресметува на основа на добивката пред оданочување зголемена за непризнаените расходи за даночни цели, корегирани за даночни олеснувања (2018 година: исто).

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2019 година, Групата нема евидентирано одложени даночни средства или обврски бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

2.18 Надомести за вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Групата има пензиски планови согласно домашната регулатива за пензиско осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Групата признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Групата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените

Групата, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Групата нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за консолидираниот финансиски извештај.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)**2.19 Резервирања**

Резервирање се признава кога Групата има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои верјатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.20 Признавање на приходите и расходите

Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест, односно надоместот што треба да се прими за продадените производи и стоки односно обезбедените услуги, нето од данокот на додадена вредност и евентуално одобрените продажни попусти. Приходите се признаваат кога сумата од приходите може прецизно да се измерат и се очекува дека економските користи од извршената трансакција ќе има прилив во Групата, кога направените трошоци или идни трошоци може прецизно да се измерат и се исполнети критериумите за различните активности на Групата.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Приходи од наемнини

Приходи од наемнини на средства под оперативен наем се признаваат во добивките и загубите на правопрпорционална основа во текот на наем периодот. Непредвидените наемнини, доколку ги има, се признаваат како интегрален дел од вкупните приходи од наемнини во текот на наем периодот.

Финансиски приходи и трошоци

Финансиските приходи се признаваат на временска основа која го одразува ефективниот принос на средствата.

Финансиските трошоци се состојат од трошоци за камата на обврските по позајмици и трошоци за камати на задолжени плаќања. Трошоците за позајмици се признаваат во добивки или загуби со користење на методот на ефективна камата.

Приходи од дивиденди

Приходот од дивиденди се признава кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Пребивање на приходите и расходите

Во текот на своето редовно работење, Групата учествува во други трансакции кои не генерираат приходи, туку се инцидентни во однос на главните активности кои генерираат приходи. Групата ги презентира резултатите од таквите трансакции преку пребивање на секој приход со соодветните расходи кои произлегуваат од истата трансакција, кога ова презентирање ја одразува суштината на трансакциите или настаните.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)**2.21 Распределба на дивиденди**

Распределбата на дивиденди на сопствениците на Групата е евидентирана како обврска во консолидираните финансиски извештаи во периодот кога тие се одобрени од сопствениците на Групата.

2.22 Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во консолидираните финансиски извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во консолидираните финансиски извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата

2.23 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Групата со поврзани субјекти се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

2.24 Настани по датумот на известување

Настаните по завршетокот на годината кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на субјектот на денот на известување (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во консолидираните финансиски извештаи. Настаните по завршетокот на годината за кои не може да се врши корегирање се прикажуваат во белешките во случај кога се материјално значајни.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ

Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Групата се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи ризик од кредитирање и ризиците поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Групата се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Групата.

Управувањето со ризици на Групата го врши Раководството на Матичното Друштво и подружниците врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, ризикот од кредитирање, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.1 Кредитен ризик

Групата има незначителна концентрација на ризик од кредитирање. Групата има политики со цел да се обезбеди дека продажбата на услуги се врши на клиенти со соодветна кредитна историја. Групата има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

Кај Групата не постои материјално значајна концентрација на кредитен ризик поради мал број на клиенти и нивните слични профили кои се во слични индустрии и региони од земјата .

Максималната изложеност на Групата на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датата на консолидираниот извештај на финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела:

	2019 (000 мкд)
Класи на финансиски средства-евидентирана вредност	
Краткорочни финансиски побарувања	17.515
Побарувања од купувачи	96.669
Парични средства и еквиваленти	20.537
	134.721

**БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019**

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (ПРОДОЛЖУВА)

3.2 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Групата, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски и представата на Групата.

	31 декември 2019			
	Тековни До 12 месеци (000 мкд)	Нетековни 1до 2 години (000 мкд)	2до 5 години (000 мкд)	Покасно од 5 години (000 мкд)
Финансиски средства				
Финансиски побарувања	17.515	-	-	-
Побарувања од купувачи и ост.побарувања	96.669	-	-	-
Парични средства и еквиваленти	20.537	-	-	-
	134.721	-	-	-
Финансиски обврски				
Позајмици	77.186	13.125	26.359	10.715
Добавувачи и останати обврски	63.266	-	-	-
	140.452	13.125	26.359	10.715
Нето	(5.731)	(13.125)	(26.359)	(10.715)

3.3 Пазарни ризици

Ризик од курсни разлики

Групата има деловни активности на меѓународните пазари, и е изложена на ризик од курсни разлики кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото и Доларот. Групата не користи инструменти за обезбедување од ризик од курсни разлики. Раководството на Групата не е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Групата деноминирани во странски валути е како што следи:

Средства	2019 (000 мкд)	
Парични средства и еквиваленти	ЕУР	2.468
Побарувања од купувачи во странство	ЕУР	1.842
		4.310
Обврски		
Обврски кон добавувачи во странство	ЕУР	2.151
Позајмици од камата	ЕУР	54.342
		56.493

Анализа на сензитивноста на странски валути

	2019		
	Нето износ	+1%	-1%
Добивка или загуба	(52.183)	522	(522)

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (ПРОДОЛЖУВА)

3.3 Пазарни ризици (продолжува)

Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% соодветно. Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали/зголеми својата вредност во однос на странските валути за +/- 1%.

Ризик од каматни стапки врз готовинските текови и објективната вредност

Ризик од каматни стапки претставува ризик дека објективната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти ќе имаат промени поради промени во вредноста на пазарните каматни стапки. Групата не е изложена на ризици поради промени на пазарните каматни стапки од причина што нема долгорочни обврски по основ на кредити со варијабилни каматни стапки. Раководството на Групата е во најголема мера одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност.

	2019
Финансиски средства	
<i>Некаматносни</i>	
Побарувања од купувачи и ост.побарувања	104.372
Финансиски побарувања	17.515
Готовина во благајна	-
	121.887
<i>Со фиксна каматна стапка</i>	
Парични средства и еквиваленти	20.367
Депозити	170
	20.537
	142.052
Финансиски обврски	
<i>Некаматносни</i>	
Добавувачи и останати обврски	63.266
<i>Со променлива каматна стапка</i>	
Позајмици со камата	118.135
	118.135

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

	2019		
	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	118.135	2.363	(2.363)

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување / намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки / пониски за 2%.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (ПРОДОЛЖУВА)**3.4 Ризик при управување со капитал**

Целите на Групата при управување со капиталот се овозможување на Групата да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за сопствениците и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот за намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да се одржи или прилагоди структурата на капиталот, Групата може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Групата се состои од обврски, кои ги вклучуваат позајмиците обелоденети во Белешка 14, пари и парични еквиваленти и главнина која се состои од уплатен капитал, ревалоризациони резерви, останати резерви и акумулирана добивка.

Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос на вкупниот капитал. Нето обврските по позајмици се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи:

	2019
Каматоносни позајмици	127.385
Парични средства и парични еквиваленти	20.536
Нето обврски	107.029
Акционерска главнина	164.148
	65,20%

3.5 Проценка на објективна вредност

Објективаната вредноста претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена по нормални комерцијални услови. Објективаната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.5.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективаната вредност во извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективаната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективаната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е како цени) или индиректно (т.е изведени од цени) и ;
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

На 31 декември 2019 година Групата нема средства евидентирани по објективна вредност како што е тоа наведено погоре.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (ПРОДОЛЖУВА)

3.5.2 Финансиски средства кои не се евидентирани по објективна вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр. 2019	Објективна вр. 2019
Средства		
Финансиски побарувања	17.550	17.550
Побарувања од купувачи и ост. побарувања	104.372	104.372
Парични средства и еквиваленти	20.537	20.537
Вкупни средства	142.459	142.459
Обврски		
Позјамци со камата	127.385	127.385
Обврски спрема добавувачи и ост. обврски	75.458	75.458
Вкупни обврски	210.228	210.228

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност, поради краткорочната доспеаност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски спрема доверителите и обврски по кредити

Сметководствената вредност на обврските спрема доверителите и обврските по кредити соодветствува на нивната објективна вредност, поради нивната краткорочна доспеаност.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ

При примената на сметководствените политики на Групата, опишани во Белешка 2 кон овие консолидирани финансиски извештаи, од Раководството на Групата се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираниите износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентирната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Групата во пресметковниот период евидентира гудвил од вложувања во консолидирана подужница, и има обврска барем на крај на секој пресметковен период да изврши усогласување на објективната и евидентираната вредност на нематеријалното средство).

Оштетување кај финансиски средства

Оштетување на побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања

Групата пресметува оштетување за побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради оштетување на побарувањата од купувачи, дадените позајмици и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства.

Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2019 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираните вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5.

**БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019**

5. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО КАТЕГОРИИ

Евидентираните вредности на финансиските средства и обврски на Групата признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниот начин:

	Кредити и побарувања	Расположливи за продажба	Вкупно
31 декември 2019			
Средства според консолидираниот Извештај за финансиската состојба			
Финансиски средства распол.за продажба	-	-	-
Финансиски побарувања	17.550	-	17.550
Побарувања од купувачи и останати побарувања	104.372	-	104.372
Парични средства и еквиваленти	20.537	-	20.537
	142.459	-	142.459
		Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според консолидираниот Извештај за финансиската состојба			
Позјамци		127.385	127.385
Добавувачи и останати обврски		75.458	75.458
		202.843	202.843

**БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019**

6. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Опис	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Инвестиции во тек	Вкупно	Нематеријални средства	Вкупно
2019	1	2	3	4	5	6	5+6
Набавна вредност							
Салдо на 1 Јануари 2019 година	-	51.824	110.863	369	163.056	608	163.664
Зголемување/нова набавка	37.312	1.379	25.507	2.956	67.154	148	67.302
Пренос од/во	-	-	2.924	(2.924)	-	-	-
Намалување/продажба отпис	-	(1.379)	(13.197)	-	(14.576)	-	(14.576)
Салдо на 31.12.2019 госина(тековна година)	37.312	51.824	126.097	401	215.634	756	216.390
Исправка на вредност							
Салдо на 1 јануари 2019 год(тековна година)	-	(1.354)	(44.467)	-	(45.821)	-	(45.821)
Амортизација	-	(1.296)	(11.425)	-	(12.721)	-	(12.721)
Намалување	-	-	689	-	689	-	689
Усогласување, корекции претходна година	-	-	2.744	-	2.744	-	2.744
Салдо на 31 декември 2019 год (тековна година)	-	(2.650)	(52.459)	-	(55.109)	-	(55.109)
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2019 (тековна година)	37.312	49.174	73.638	401	160.525	756	161.281
Нето сметководствена вредност на 01 јануари 2019 (тековна година)	-	50.470	66.396	369	117.235	608	117.843
2018	1	2	3	4	5	6	5+6
Набавна вредност							
Салдо на 1 јануари 2018 год(претходна година)	-	30.896	100.869	369	132.134	608	132.742
Зголемување/намалување	-	20.928	10.350	-	31.278	-	31.278
Намалување/продажба отпис	-	-	(356)	-	(356)	-	-
Салдо на 31 декември 2018 год (претходна година)	-	51.824	110.863	369	163.056	608	163.664
Исправка на вредност							
Салдо на 1 јануари 2018 год(претходна година)	-	(301)	(38.547)	-	(38.848)	-	(38.848)
Амортизација	-	(1.053)	(6.449)	-	(7.502)	-	(7.502)
Намалување продажба отпис	-	-	529	-	529	-	529
Салдо на 31 декември 2018 год(претходна година)	-	(1.354)	(44.467)	-	(45.821)	-	(45.821)
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2018(претходна година)	-	50.470	66.396	369	117.235	608	117.843

Согласно усвоената политика за депрецијација на недвижности постројки и опрема (Белешка 2.6) Групата во тековната година изврши депрецијација на недвижностите, постројките и опремата според степенот на користење на средствата во тековната година.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019

7. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА

	2019	2018
Долгорочни побарувања	3.118	-
	3.118	-

**8. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ
ПОБАРУВАЊА**

	2019	2018
Побарувања од купувачи		
Домашни купувачи	94.827	70.027
Странски купувачи	1.842	2.541
Поврзани страни	-	-
	96.669	72.568
Останати тековни побарувања		
Побарувања за дадени аванси во земјата	4.038	5.738
Побарувања за дадени аванси во странство	53	164
Побарувања за даноци, и останати давачки од државата	1.272	8.045
Побарувања по дд	-	-
Побарувања од осигурителни друштва	-	124
Останати побарувања	-	4.546
Однапред платени трошоци за идни периоди	2.340	448
	7.703	19.065
	104.372	91.633

Анализата на старосната структура на доспеаните неоштетени побарувања од купувачите со состојба на 31 декември 2019:

	Домашни	Странски	2019 Вкупно
Од 1 - 365 дена	72.558	41	72.599
Од 366 - 1095 дена	20.299	1.801	22.100
Над 1095 дена	1.970	-	1.970
	94.827	1.842	96.669

9. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ ПОБАРУВАЊА

	2019	2018
Краткорочни финансиски вложувања	17.515	154
	17.515	154

**БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019**

10. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

	2019	2018
Денарски жиро сметки	17.899	5.600
Девизни жиро сметки	2.468	1.931
Депозити- парични еквиваленти	170	170
	20.537	7.702

11. ЗАЛИХА

	2019	2018
Залиха на суровини и материјали	18.457	377
Залиха на ситен инвентар	21.423	18.353
Залиха на трговска стока	19.038	32.648
Залиха на трговска стока-недвижнина	8.635	-
	67.553	51.378

12. КАПИТАЛ

Основачки капитал

Со состојба на 31 декември 2019 и согласно Тековната состојба од Централен Регистар на Република Северна Македонија со деловоден број 0805-50/155020190042308 од 14.11.2019 година основната главнина на Матичното друштво изнесува 694.500 денари и претставува удел на физичко лице со учество од 100% и 154.000 денари 50% капитал на придружно друштво удел на физичко лице(50%).

Дивиденди

Во текот на 2019 година, Групата нема распределба и исплата на дивиденди на сопствениците.

13. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ

	2019	2018
Останати долгорочни обврски	7.385	-
Вкупно	7.385	-

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019

14. ОБВРСКИ ПО ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	2019	2018
Обврски по долгорочни кредити со клаузула	90.087	60.904
Тековен дел од долгорочни кредити	(36.469)	-
Вкупно	53.618	60.904

Партија на кредит и датум	Износ на 31.12.2019 (во 000 денари)	Каматна стапка
1.НЛБ Банка Тутунска АД Скопје	23.995	4,5%
2.Про Кредит АД Скопје Кредит бр7523916 -15.500.000	11.750	3,2%
3.Про Кредит АД Скопје Кредит бр7523914 (7.500.000 Еур)	42.082	3,25
4.Про Кредит бр.75125099 (200.000 еур)	12.260	3%
Вкупно	90.087	4,37 пропорционална
Тековен дел на долгорочни кредити (Белешка 16)	(36.469)	
Вкупно	53.618	

15. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	2019	2018
Добавувачи		
Домашни добавувачи	61.115	51.893
Странски добавувачи	2.151	3.578
Поврзани страни	-	-
	63.266	55.471
Останати тековни обврски		
Обврски по дивиденди		
Обврски за примени аванси	4.112	3.263
Плати, персонален данок и придонеси од плати	887	2.022
Обврски за даноци и други давачки кон државата	4.700	7.331
Обврски кон вработени	407	608
Останати обврски-одложени приходи за идни периоди	2.086	3.596
	12.192	16.820
Вкупно добавувачи и останати обврски	75.458	72.291

**БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019**

16. ОБВРСКИ ПО КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ

	2019	2018
Обврски по краткорочни кредити	28.047	12.911
Обврски по краткорочни кредити- правни лица	3.615	-
Обврски за краткорочни кредити (тековен дел)	36.469	-
Краткорочни позајмици- Ељмедин Адеми	1.004	-
Останати краткорочни позајмици- Талента	169	-
Обврски по краткорочен кредит Енеа	4.463	-
Вкупно:	73.767	12.911

Партија на кредит и датум	Износ на 31.12.2019 (во 000 денари)	Каматна стапка
1. Краткорочни обврски за обртни средства од Прокредит Банка АД Скопје,	28.047	4,15 Пропорционална
2. Краткорочни позајмица Енеа	4.463	
3. Краткорочна позајмица Талента	169	
4. Краткорочни обврски за позајмици на правни лица: - Мариа Доел - Полиестердеј Доел	1.115 2.500	Без камата
5. Краткорочни обврски за позајмици од Поврзани субјекти- Адел Holding	1.004	Безкаматна
Вкупно Краткорочни кредити	37.298	Безкаматна
Тековен дел од долгорочни кредити во износ кој доспева за плаќање во 2019 година (Белешка 13)	36.469	
Вкупно	73.767	

17. ПРИХОДИ ОД УСЛУГИ

	2019	2018
Продажба на стоки и услуги во земјата и странство	336.477	161.751
Приходи од наемнини	531	837
Вкупно приходи	337.008	162.588

18. ОСТНАТИ ПРИХОДИ

	2019	2018
Приходи од наплатени отпишани побарувања	-	460
Останати приходи	3.015	1.634
Вкупно приходи	3.015	2.094

**БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019**

19. НАБАВНА ВРЕДНОСТ НА ТРГОВСКА СТОКА

	2019	2018
Набавна вредност на трговска стока	91.322	24.372
Набавна вредност на продадени материјали	6.642	4.845
Вкупно приходи	97.964	29.217

20. ТРОШОЦИ ЗА МАТЕРИЈАЛИ, ЕНЕРГИЈА, СИТЕН ИНВЕНТАР

	2019	2018
Потрошен суровини и материјали	95.575	69.426
Потрошена енергија	2.450	1.266
Потрошени резервни делови	124	501
Отпис на ситен инвентар, автогуми, амбалажа	902	1.634
	99.051	72.827

21. ТРОШОЦИ ЗА УСЛУГИ

	2019	2018
Транспортни услуги	368	305
Трошоци за птт услуги	586	760
Трошоци за одржување	1.309	575
Надворешни услуги за изработка на производи	176	31
Трошоци за наем	31.807	11.347
Комунални услуги	125	59
Услуги за реклама	2.015	1.326
Останати услуги	3.390	2.648
	39.776	17.051

22. ТРОШОЦИ ЗА КОРИСТИ НА ВРАБОТЕНИТЕ

	2019	2018
Нето плати и надоместоци од плати	12.080	5.443
Персонален данок и задолжителни придонеси	4.325	2.899
Останати надоместоци на вработените	1.800	820
	18.205	9.162

23. ОСТАНАТИ ДЕЛОВНИ РАСХОДИ

	2019	2018
Даноци и придонеси кои не зависат од резултат	794	322
Репрезентација	834	718
Отпис на ненаплатливи побарувања	2.939	1.163
Банкарски и трошоци на платниот промет	648	494
Премии за осигурување	1.657	252
Загуби од продажба на основни средства	101	949
Расходи, кало	1.276	942
Останати трошоци од работењето	3.117	1.906
Останати расходи од работење	641	797
Вредносно усоглавување на нематер. средства		2.275
Вкупно деловни расходи	12.007	9.818

**БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2019**

24. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

	2019	2018
Приходи		
Приходи од камати	67	
Позитивни курсни разлики	1	5
Останати финансиски приходи	-	
	68	5
Расходи		
Расходи по камати	(5.694)	(1.153)
Негативни курсни разлики	(132)	(65)
Останати финансиски расходи	-	
	(5.826)	(1.218)
Финансиски (расходи), нето	(5.758)	(1.213)

25. ДАНОЧЕН РАСХОД

	2019	2018
Тековен данок	5.154	-
Одложен данок	-	
	5.154	-

26. НЕИЗВЕСНИ И ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2019 нема судски постапки против Групата.

27. НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

По 31 декември 2019 година – датум на известувањето до датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, Република Северна Македонија беше зафатена од пандемија на вирусот COVID-19. Новонастаната состојба која ги поремети нормалните текови на работење и живеење на глобално ниво. Во моментот на одобрување на финансиските извештаи за 2019 година, не сме во состојба да ги предвидиме импликациите врз нашето работење предизвикани од пандемијата.

Додатоци

Консолидирана годишна сметка за 2019 година

Консолидиран годишен извештај за 2019 година